

ชื่อเรื่อง : รูปแบบการบริหารสถานศึกษาวิถีใหม่เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนอาชีวศึกษา
ที่พึงประสงค์ในบริบทที่เปลี่ยนแปลง วิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลโลก
ชื่อผู้วิจัย : ปฎิมา พุฒตาลดง
ปีที่วิจัย : ปีการศึกษา 2563 - 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารสถานศึกษาวิถีใหม่เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ในบริบทที่เปลี่ยนแปลง วิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลโลก 2) สร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาวิถีใหม่เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ในบริบทที่เปลี่ยนแปลง วิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลโลก 3) ทดลองใช้รูปแบบ และ 4) ประเมินผลการใช้รูปแบบ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ครูผู้สอน จำนวน 49 คน รวม 52 คน และเก็บข้อมูลจากผู้เรียน ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 120 คน การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้แทนผู้ปกครอง/ชุมชน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบบันทึกข้อมูล แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และประเด็นการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารสถานศึกษาวิถีใหม่เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ในบริบทที่เปลี่ยนแปลง วิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลโลก ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.30$) โดยทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ด้านการตรวจสอบและประเมินผลเชิงประจักษ์ (Evaluation: E) ($\mu = 3.37$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการปรับโครงสร้างองค์กรแบบยืดหยุ่น (Organizing: O) ($\mu = 3.33$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการปฏิบัติงานแนววิถีใหม่ (Do: D) ($\mu = 3.25$) และแนวทางการบริหารสถานศึกษาวิถีใหม่เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ในบริบทที่เปลี่ยนแปลง วิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลโลก พบว่า 1) ควรมีการกำหนดเป้าหมายและนโยบายเชิงรุกเพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ในบริบทที่เปลี่ยนแปลง 2) ควรมีคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาวิถีใหม่โดยการมีส่วนร่วมที่หลากหลาย 3) กระบวนการบริหารสถานศึกษาวิถีใหม่ควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ และ 4) ควรมีการติดตามและประเมินผลการบริหารสถานศึกษาวิถีใหม่

2. รูปแบบการบริหารสถานศึกษาวิถีใหม่เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ในบริบทที่เปลี่ยนแปลง วิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลโลก มีชื่อเรียกว่า PODE Model ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 กำหนดเป้าหมายและนโยบายเชิงรุก มี 6 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) มีการกำหนดนโยบายการบริหารเชิงกลยุทธ์เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนอาชีวศึกษา

ที่พึงประสงค์ในบริบทที่เปลี่ยนแปลง 2) มีจำนวนระบบการปฏิบัติงานแนวใหม่ที่สถานศึกษาพัฒนาขึ้น โดยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลทั้งในการจัดการเรียนการสอนและในงานธุรการเพิ่มขึ้น 3) ผู้เรียนมีสมรรถนะตามกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติและคุณลักษณะใหม่ que แสดงถึงการเป็นผู้มีความสามารถในการปรับตัวในบริบทที่เปลี่ยนแปลง 4) ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษามีงานทำในสถานประกอบการและที่ประกอบอาชีพอิสระเพิ่มขึ้น 5) ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการบริหารสถานศึกษา วิธีใหม่เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ในบริบทที่เปลี่ยนแปลงของวิทยาลัย พณิชยการบึงพระพิบูลโลก 6) ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และชุมชน มีความพึงพอใจ ต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาวิธีใหม่เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ในบริบทที่ เปลี่ยนแปลง วิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลโลก องค์ประกอบที่ 2 คณะกรรมการบริหารสถานศึกษา วิธีใหม่ ประกอบด้วย 1) องค์ประกอบของคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาวิธีใหม่ 2) หน้าที่ของคณะ กรรมการบริหารสถานศึกษาวิธีใหม่ องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหารสถานศึกษาวิธีใหม่ (กระบวนการ PODE) ประกอบด้วย 4 ขั้น ขั้นที่ 1 การวางแผนเชิงรุก (Planning: P) ขั้นที่ 2 การปรับ โครงสร้างองค์กรแบบยืดหยุ่น (Organizing: O) ขั้นที่ 3 การปฏิบัติงานแนววิธีใหม่ (Do: D) และขั้นที่ 4 การตรวจสอบและประเมินผลเชิงประจักษ์ (Evaluation: E) องค์ประกอบที่ 4 การติดตามและ ประเมินผลการบริหารสถานศึกษาวิธีใหม่ มี 7 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) จำนวนและประสิทธิภาพของระบบ การปฏิบัติงานแนวใหม่ที่สถานศึกษาพัฒนาขึ้นโดยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลทั้งในการจัดการเรียนการ สอนและในงานธุรการ 2) ผลการปฏิบัติงานตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาวิธีใหม่เพื่อพัฒนา สมรรถนะผู้เรียนอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ในบริบทที่เปลี่ยนแปลง ของวิทยาลัยพณิชยการบึงพระ พิบูลโลก 3) ผู้เรียนมีสมรรถนะตามกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติและคุณลักษณะใหม่ que แสดงถึง การเป็นผู้มีความสามารถในการปรับตัวในบริบทที่เปลี่ยนแปลง 4) ร้อยละของผู้เรียนที่สำเร็จ การศึกษามีงานทำในสถานประกอบการและที่ประกอบอาชีพอิสระ 5) ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มี ต่อการบริหารสถานศึกษาวิธีใหม่เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ในบริบทที่ เปลี่ยนแปลงของวิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลโลก 6) ความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษาและ ครูผู้สอนที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาวิธีใหม่เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนอาชีวศึกษาที่พึง ประสงค์ในบริบทที่เปลี่ยนแปลง วิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลโลก 7) ความพึงพอใจของผู้ปกครอง และชุมชนที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาวิธีใหม่เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนอาชีวศึกษาที่พึง ประสงค์ในบริบทที่เปลี่ยนแปลง วิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลโลก และ 4 เงื่อนไขความสำเร็จในการ บริหารสถานศึกษาวิธีใหม่ ได้แก่ 1) การเป็นผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างทัศนคติที่ดีในการทำงานตามแนววิธีใหม่เพื่อปรับเปลี่ยนวิธีการทำงานให้ สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลง 3) การปรับเปลี่ยนระบบ กลไก และแนวปฏิบัติงานของสถานศึกษา และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการบริหารและการจัดการเรียนการสอน 4) ผู้บริหารสถานศึกษาควรมี การปรับระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องให้เอื้อต่อการบริหารสถานศึกษาวิธีใหม่

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาวิถีใหม่เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ในบริบทที่เปลี่ยนแปลง วิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลโลก พบว่า ความสำเร็จของโครงการสำหรับใช้รูปแบบ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$) และความพึงพอใจที่มีต่อโครงการสำหรับใช้รูปแบบ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$)

4. ผลการประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาวิถีใหม่เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ในบริบทที่เปลี่ยนแปลง วิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลโลก พบว่า 1) จำนวนและประสิทธิภาพของระบบการปฏิบัติงานแนวใหม่ที่สถานศึกษาพัฒนาขึ้นโดยการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและโครงการบริหารด้านนวัตกรรมและงานสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนที่พึงประสงค์ในบริบทที่เปลี่ยนแปลง เพิ่มขึ้นจำนวน 13 รายการ โดยสรุปผลการพัฒนา/การปฏิบัติงาน ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล 2) ผลการปฏิบัติงานตามรูปแบบการบริหารสถานศึกษาวิถีใหม่เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ในบริบทที่เปลี่ยนแปลง ของวิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลโลก พบว่า หลังการใช้รูปแบบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนการใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) ผู้เรียนมีสมรรถนะตามกรอบคุณวุฒิอาชีวศึกษาแห่งชาติ และคุณลักษณะใหม่ที่แสดงถึงการเป็นผู้มีความสามารถในการปรับตัวในบริบทที่เปลี่ยนแปลง ด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สมรรถนะผู้เรียนด้านความรู้และด้านทักษะ พบว่า หลังการใช้รูปแบบมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สูงกว่าค่าเฉลี่ยก่อนการใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และด้านความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 4) ผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษามีงานทำในสถานประกอบการและที่ประกอบอาชีพอิสระ เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 9.40 5) ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาวิถีใหม่เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ในบริบทที่เปลี่ยนแปลง ของวิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 6) ความพึงพอใจของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาวิถีใหม่เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ในบริบทที่เปลี่ยนแปลง วิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 7) ความพึงพอใจของผู้ปกครองและชุมชนที่มีต่อรูปแบบการบริหารสถานศึกษาวิถีใหม่เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์ในบริบทที่เปลี่ยนแปลง วิทยาลัยพณิชยการบึงพระพิบูลโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การบริหารสถานศึกษาวิถีใหม่/ สมรรถนะผู้เรียน/ สมรรถนะผู้เรียนอาชีวศึกษาที่พึงประสงค์
ในบริบทที่เปลี่ยนแปลง